

B. Osobitná časť

K § 1 a § 2

Finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v nocľahárni podľa § 71 ods. 7 a § 78aa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) poskytovaný z rozpočtovej kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) predstavuje spolufinancovanie poskytovania tejto sociálnej služby krízovej intervencie, a to spolufinancovanie bežných výdavkov v rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov ustanovených zákonom.

V súlade so zákonom sa v nocľahárni poskytuje ubytovanie poskytnutím prístrešia na účel prenocovania, sociálne poradenstvo, nevyhnutné ošatenie a obuv a utvárajú sa podmienky na prípravu a výdaj stravy a potravín a vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny. Vzhľadom na rozsah a obsah poskytovaných činností, ako aj charakter a účel, sa táto sociálna služba neposkytuje počas dňa, ale počas večerných, nočných a skorých ranných hodín. Počas denných hodín je prevádzka nocľahárne prerušená. Tomuto prevádzkovému rozsahu zodpovedá aj nastavenie výšky spolufinancovania miesta v nocľahárni podľa zákona, a to 120 eur/miesto/mesiac a 1 440 eur/miesto/rozpočtový rok.

V súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 nocľahárne z hľadiska prevencie a eliminácie šírenia infekcie vo vysokorizikovej cieľovej skupine ľudí bez domova, resp. možnosti jeho šírenia touto cieľovou skupinou, umožňujú počas tejto mimoriadnej situácie pobyt cieľovej skupiny ľudí bez domova v nocľahárni bez jeho obmedzenia len na čas prenocovania, t.j. počas celého dňa. Z dôvodu nepretržitej prevádzky nocľahárne sa zásadným spôsobom zvyšuje časový aj vecný rozsah poskytovanej sociálnej služby a následkom toho sa poskytovateľom sociálnej služby v nocľahárni zvyšujú súvisiace náklady na mzdy a odvody zamestnancov, náklady na zabezpečenie potrebných hygienicko-epidemiologických opatrení, ochranné pracovné prostriedky, čistiace a dezinfekčné prostriedky, vykurovanie, vodné stočné, energie, hygienické pomôcky, potraviny a pod.

Predkladaným návrhom sa preto na dobu trvania tejto mimoriadnej situácie zvyšuje finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v nocľahárni z výšky 120 eur na miesto na mesiac na 150 eur na miesto na/mesiac a primerane, v závislosti od trvania mimoriadnej situácie sa upravuje aj maximálna výška príspevku na rozpočtový rok. Východiskom pre takéto zvýšenie finančného príspevku je skutočnosť, že v čase celodenného poskytovania sociálnej služby v nocľahárni možno náklady na poskytovanie tejto sociálnej služby porovnať s poskytovaním sociálnej služby krízovej intervencie v útulku. Finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v útulku sa podľa zákona poskytuje vo výške 150 eur na miesto na mesiac.

Výška finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v nocľahárni podľa prílohy č. 4a k zákona sa v tomto čase krízovej situácie neuplatňuje.

Z hľadiska efektívnosti zabezpečenia zvýšených nárokov sa navrhuje, aby zvýšené náklady poskytovateľov sociálnej služby v nocľahárni, boli čiastočne pokryté prostredníctvom zvýšenia príspevku aj za dni od vzniku krízovej situácie (t.j. už za mesiac marec).

Vzhľadom na účel nariadenia, sa zároveň vytvára dodatočný časový priestor – v trvaní jedného kalendárneho mesiaca po ukončení krízovej situácie – pre zosúladenie podmienok

prevádzky a súvisiaceho financovania a plnenia si zmluvných povinností a súvisiacich administratívnych postupov, najmä u prijímateľa finančného príspevku.

K § 3

Navrhuje sa upraviť vybrané podmienky poskytovania finančného príspevku podľa § 71 ods. 6 a 7, § 78a a 78aa zákona poskytovaného z rozpočtovej kapitoly ministerstva pre zariadenia sociálnych služieb podmienených odkázanosťou - na spolufinancovanie ekonomicky oprávnených nákladov na mzdy a platy zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby a súvisiace odvody platené zamestnávateľom, a pre zariadenia sociálnych služieb krízovej intervencie – na spolufinancovanie bežných výdavkov v rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov (ďalej len „finančný príspevok“), termíny a spôsob jeho vyplácania, podmienky jeho čerpania a zúčtovania, dôvody jeho vrátenia a lehotu jeho zúčtovania v krízovej situácii (mimoriadnej situácii z dôvodu ochorenia COVID-19 spôsobeným koronovírusom SARS-CoV-2 na území Slovenskej republiky).

Navrhovaná úprava vychádza na jednej strane z potreby eliminácie nepriaznivých ekonomických dôsledkov súvisiacich s aktuálnou mimoriadnou situáciou (v súčasnosti už aj s núdzovou situáciou), súvisiacej faktickej a pretrvávajúcej neprítomnosti prijímateľov sociálnej služby v zariadeniach sociálnych služieb, a na druhej strane zabezpečenia verejného záujmu na udržaní personálneho zabezpečovania kontinuity poskytovania sociálnych služieb fyzickým osobám odkázaným na pomoc inej fyzickej osoby, a to aj v súčasnej nepriaznivej epidemiologickej situácii.

V súlade so zákonom nárok na finančný príspevok pri pobytovej sociálnej službe v zariadení nevzniká na mieste v zariadení, na ktorom sa počas viac ako 30 po sebe nasledujúcich dní neposkytuje sociálna služba z dôvodu neuzatvorenia zmluvy o poskytovaní sociálnej služby (tzv. „neobsadenosť miesta“). Za obdobie tejto neobsadenosti je prijímateľ finančného príspevku povinný vrátiť ministerstvu jeho pomernú časť.

V súlade so zákonom nárok na finančný príspevok pri poskytovaní ambulantnej sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb nevzniká na mieste v zariadení, na ktorom sa počas 20 a viac po sebe nasledujúcich pracovných dní neposkytuje sociálna služba z dôvodu neuzatvorenia zmluvy o poskytovaní sociálnej služby alebo sa poskytuje sociálna služba v menšom rozsahu ako 80 hodín. Za obdobie tejto neobsadenosti je prijímateľ finančného príspevku povinný vrátiť ministerstvu jeho pomernú časť.

Obmedzené poskytovanie sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb s pobytovou formou tejto sociálnej služby (celoročnou pobytovou formou a týždennou pobytovou formou), ako aj faktické neprijímanie tejto sociálnej služby zo strany klientov, z dôvodu z obavy o svoj život a zdravie pri pobyte v kolektívnom zariadení, má svoje nesporné dôsledky na prevádzkovateľov tejto pobytovej sociálnej služby v zariadení.

V záujme legitímneho verejného záujmu na udržateľnosti a dostupnosti týchto sociálnych služieb a udržania a podpory zamestnanosti a zamestnateľnosti v sociálnych službách, je potrebné prijať podporné opatrenia zmiernujúce dôsledky dočasnej neobsadenosti miest v týchto zariadeniach v rozhodnom období, a to spolufinancovaním týchto sociálnych služieb z verejných prostriedkov poskytovaním finančného príspevku na rozpočtový rok 2020 podľa zákona zo štátneho rozpočtu prostredníctvom kapitoly ministerstva.

Podľa predkladaného návrhu sa počas trvania tejto krízovej situácie:

- na miesta v zariadení sociálnych služieb s pobytovou sociálnou službou, na ktoré je finančný príspevok podľa zmluvy o poskytovaní finančného príspevku na rozpočtový rok 2020 určený, na ktorých sa ku dňu vzniku krízovej situácie poskytovala sociálna služba na základe uzatvorenej zmluvy o poskytovaní sociálnej služby, sa neuplatňuje § 78d ods. 12 zákona; t.j. vzniká nárok na finančný príspevok na spolufinancovanie sociálnej služby v pobytových zariadeniach sociálnych služieb podmienených odkázanosťou aj na miesta, ktoré boli pred vznikom krízovej situácie obsadené, ale po dni vzniku tejto krízovej situácie sa stali neobsadenými (t.j. aj v prípade, že viac ako 30 dní po sebe nasledujúcich sa na nich neposkytuje sociálna služba). Povinnosť vedenia alebo zabezpečenia vedenia evidencie počtu neobsadených miest v zariadení podľa § 78d ods. 16 písm. a) zákona pre tieto ku dňu vzniku krízovej situácie „zazmluvnené“ miesta, sa v tomto rozhodnom období považuje za splnenú.
- na miesta v zariadení sociálnych služieb s ambulantnou sociálnou službou, na ktoré je finančný príspevok podľa tejto zmluvy určený a na ktorých sa ku dňu vzniku krízovej situácie poskytovala sociálna služba na základe uzatvorenej zmluvy o poskytovaní sociálnej služby, sa neuplatňuje ustanovenie § 78d ods. 13 zákona (nevzniknutie nároku na finančný príspevok pre neuzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby alebo pre nedodržanie minimálnej časovej obsadenosti miesta). Podmienkou na neuplatňovanie tohto ustanovenia je však preukázanie toho, že zariadenie sociálnych služieb s ambulantnou formou sociálnou službou, počas krízovej situácie poskytuje sociálnu službu v domácom prostredí prijímateľa sociálnej služby, alebo poskytuje sociálne poradenstvo, pomoc pri zabezpečovaní nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb alebo pomoc pri nevyhnutných úkonoch sebaobsluhy fyzickým osobám, ktoré dovŕšili vek potrebný na nárok na starobný dôchodok a fyzickým osobám s ťažkým zdravotným postihnutím; povinnosť vedenia alebo zabezpečenia vedenia evidencie počtu neobsadených miest v zariadení podľa § 78d ods. 16 zákona, sa v tomto období pre tieto ku dňu vzniku krízovej situácie „zazmluvnené“ miesta, považuje za splnenú.

Ministerstvo vyplatí finančný príspevok na druhý štvrťrok 2020 do 16. apríla 2020, a to v sume zodpovedajúcej počtu kalendárnych dní (pre zariadenia s pobytovou formou poskytovania sociálnej služby a zariadenia krízovej intervencie) a počtu pracovných dní (pre zariadenia s ambulantnou formou poskytovania sociálnej služby) v druhom štvrťroku 2020 na počet miest uvedených v uzatvorenej zmluve. Vyplatenie finančného príspevku sa netýka toho prijímateľa finančného príspevku, ktorý do dňa vzniku krízovej situácie oznámil prerušenie alebo ukončenie poskytovania sociálnej služby v zariadení podmienenom odkázanosťou alebo v zariadení krízovej intervencie.

V záujme zabránenia negatívneho vplyvu súvisiaceho s predĺžovaním procesov na vyplácanie finančného príspevku sa navrhuje termín zúčtovania finančného príspevku so štátnym rozpočtom za rozpočtový rok 2019 a termín doručenia zoznamov (zamestnancov a prijímateľov sociálnej služby) a výkazov (dennej evidencie a o počte neobsadených miest) k poskytnutému finančnému príspevku za 1. štvrťrok 2020 predĺžiť do 31. mája 2020. Zoznamy a výkazy za druhý štvrťrok 2020 sa v zmysle návrhu budú doručovať v lehote v súlade s uzatvorenou zmluvou o poskytnutí finančného príspevku, čo bude podmienkou na vyplatenie finančného príspevku na tretí štvrťrok 2020.

Dôvodom pre potrebu prijatia navrhovaných zmien v termínoch a spôsobe vyplácania finančného príspevku, podmienkach jeho čerpania a zúčtovania, dôvodoch jeho vrátenia

a lehote jeho zúčtovania je skutočnosť, že počas mimoriadneho stavu, nie je z objektívnych dôvodov možné zo strany poskytovateľov sociálnych služieb plniť vybrané podmienky ustanovené zákonom o sociálnych službách pre poskytovanie tohto príspevku, resp. podmienky upravené zmluvou o poskytovaní finančného príspevku.

K § 4

Vzhľadom na mimoriadnu naliehavosť sa navrhuje, aby nariadenie nadobudlo účinnosť už dňom vyhlásenia.